

Kirkekunst var temaet for vår-turen som gikk til Trondeneskirka

Høgaltartavla.

Harstad historielag inviterte til Trondeneskirka lørdag 26.mai. Kunsthistoriker Rognald Heiseldal Bergesen, som skrev sin doktoravhandling om inventaret i Trondenes kirke, holdt foredrag og omvisning i kirka.

Trondenes kirke er verdens nordligste steinkirke fra middelalderen, og har landets best bevarte og mest rikholdige kirkerom fra denne tiden. Bergesen ga en presentasjon av dens bygningshistorie, middelalderlige inventar og de bevarte alterskapene. Han viste noen sammenhenger mellom kirkens katolske innredning og liturgien.

Vi fikk også en presentasjon av gjenstandene i Trondenes historiske senter sin kirkekunstutstilling Der fikk vi høre om innredning av kapellene i Trondenes kannikgjeld, (kannik= korbror/korsbror, katolsk betegnelse på prester tilknyttet domkirke).

De mange forseggjorte altertavlene vitner om ei rik kirke. Det må ha vært eventyrlige inntekter. 10-ende fra ei befolkning som solgte mye tørrfisk er nok den sannsynlige årsak til at kirka kunne skaffe seg den rike utsmykkinga. En av de mektigste personene var Svein Eriksson. Han ble prest her i 1427 og bestilte høgaltartavla i 1460. Altertavlene kom fra kunsthåndverksmestere i Tyskland, alle vakkert utskåret.

Svein Eriksson sitt våpenskjold med fransk liljer på blå bunn.
Våpenskjoldet kan en se på veggen i kirka den dag i dag

Kirken har tre alterskap som er plassert i koret. Da den var en katolsk kirke har den hatt minst tre alterskap til, muligens hele 8 altertavler da reformasjonen kom ca 1537.

På hovedalteret er et Mariaskap fra midten av 1400-tallet som er laget i Lübeck. Maria i midten er omgitt av sine kvinnelige slektninger. Under kvinnene er Kristi mannlige forfedre. På predellaen er Kristus og apostlene.

I midten av øverste rekke på altertavla ser vi Jesusbarnet og Maria som skulpturer i ramme av skyer og rosetter. Maria og Jesus er omringet av flere familiemedlemmer enn vi finner i noen annen altertavle i Norge. Fra venstre: Maria Klopas, Marias søster med sine fire sønner. Maria Salome, Marias søster, med sine to sønner. Og innerst ser vi Anna, mor til Maria'ene, med Jomfru Maria og Jesusbarnet på armen. Ved Annas føtter leker Jomfru Marias to søstre, som også fikk navnet Maria. Til høyre for Madonna og Jesusbarnet møter vi Susanna, Jesus oldemor. Susanna er sammen med døtrene Anna og Esmeria. Deretter Memellia sammen med sønnen Servatius og et barn til, men det navnet finnes ikke i overleveringene. Lengst til høyre er Esmerias datter, med sønnen Johannes Døperen.

De mannlige familiedlemmene finner vi i rekken nedenunder. Fra venstre: Zebedeus, Job, Simon, kong David, Josef, Johannes, Ehud og Zakarias.

Altertavlen hviler på en predella med maleri av Jesus sammen med de tolv apostlene som alle sammen har glorie. Til venstre for Jesus er Peter med en nøkkel. Innskriften foran alteret sier: Her besøker englene sine medborgere og sammen nyter de Jesu lekam.

Detalj fra skapsokkelen på altertavla til venstre, det nordre alteret. Den fremstiller Veronikas svette duk. Legenden forteller at da Jesus bar korset på vei til Golgata, følte en kvinne i mengden medynk med ham og rakte ham et tøyestykke som han kunne tørke av svetten med. På denne svette duken ble det etterlatt et nøyaktig bilde av hans ansikt. Kvinnens navn var Veronika.

Foredragsholderen Ragnald H. Bergesen stående og prate med publikum på høyre side av koret.

Godt å kunne sette seg ned i koret under en fylldig forelesning om kirkekunst. Her er Jakob Eitrheim fotograf. De andre bildene er tatt av han til venstre i dette bildet.

Etter foredraget i kirka og på Trondenes Historiske Senter, ble det tid til pause og mat.